Skelleftebygden

TIDNING FÖR LOKALHISTORIA

2/2017

Tema: Skråmträsk - ganska precis mitt i Skelleftebygden!

Foto: Mattias Hedström

Innehåll

S. 3	Ganska precis i mitten av Skelleftebygden!	Rolf Granstrand, Sunnanå
S. 4	Skråmträsk från medeltid till lagaskifte	Ulf Lundström, Degerbyn
S. 6	Hilda - en speciell mejerska	Karl-Erik Boström & Åke Furberg
S. 8	Axplock från Skråmträsk byakista	Per-Olof Andersson, Skråmträsk
S. 10	Bilduppslag	Foton: Carl Sigvard Båverman
S. 15	Kvinnorna i Skråmträsk	Gertrud Hellgren, Skråmträsk
S. 16	Gerda och väckelsen	Mats E. Nyström, Sävar
S. 20	Hilda Burlin - mejerska	

Tidskriften *Skelleftebygden* ges ut av SKEFO, Skelleftebygdens lokalhistoriska förening.
Rolf Granstrand, redaktör och ansvarig utgivare *070-266 87 23, rolf.granstrand46@gmail.com*
Peter Grahn, redigering och grafisk form - Tryckt av Skellefteå Tryckeri AB 2017.
Redaktion, Ulf Lundström och Karl-Erik Boström.
Foto om ej annat anges: Johan och Emil Nilsson samt Carl-Sigvard Båverman.

SKEFO

Föreningens adress:
Skelleftebygdens lokalhistoriska förening, SKEFO
Nordanå, 931 33 Skellefteå
www.skefo.se

Ordförande:
Rolf Granstrand, 070-266 87 23,
e-post: rolf.granstrand46@gmail.com

Sekreterare:
Lars Jonsson, 0910-108 33

Medlemsavgifter:
Enskild medlem: 200 kr
Familj 2 personer: 220 kr
Ungdom under 20 år: 25 kr
PostGiro: 148688-5

Klassiskt vykort, 30-talet.
Uppe till vänster bönhuset, närmast intill huset med telefonväxeln. Nere vid vägen Bergmans diversehandel.

Ganska precis i mitten av Skelleftebygden!

Jo, på en karta över Skelleftebygden framkommer tydligt Skråmträsks centrala position; mitt mellan kust och inland, med goda förbindelser till såväl Burträsk som Norsjö och Boliden, med anknytning till såväl Skellefteälvens som Bureälvens vattensystem.

Men även i mer symbolisk mening kan Skråmträskbygden ses som något av urtypen för en by i norra Västerbotten. Låt oss testa denna tankegång såväl historiskt som i vår tid:

1. Det finns spår av mänsklig bosättning i Skråmträskbygden redan för många tusen år sedan, då havet just så knappt dragit sig undan från de bördiga markerna.
2. Skråmträsk var en etablerad jordbruksbygd redan under medeltiden, då man gick samman med övriga sjuttiotalet byar om att bygga en stor sockenkyrka vid älven, invigd 1507.
3. Under fredsåren på 1700-talet växte byn och kom att bli utgångspunkt för ett tämligen stort antal nybyggen, fr.a. västerut; ”oppåt marka”.
4. Under 1800-talet är jordbruk och boskapsskötsel alltfort den helt dominerande försörjningskällan - jämte tjärbränning, som gav en viktig biinkomst. Antalet gårdar ökar dramatiskt.
5. Laga skifte, förbättrade jordbruksmetoder och avvittring av kronoskog möjliggör att jordbruket kan fortsätta utvecklas - även genom dikning och nyodling - långt in på 1900-talet.
6. Skråmträskbygden kännetecknas - förutom av välutvecklat jordbruk - även i övrigt av driftiga entreprenörer, t.ex. omfattande kvarnrörelse, jordgubbsodling, sko- och kängtillverkning, driftig samfällighetsförening samt framgångsrik besöksnäring, ”Skråmträsk kvarn”.
7. Fromhetslivet har under många generationer varit livligt med EFS och bönhuset som given centralpunkt.
8. En annan centralpunkt är den välplacerade byaskolan, som moderniserats och byggts till för att tjäna bygden länge än.
9. Skråmträsk har under 1900-talet haft flera livskraftiga affärer och ännu idag månar man om sin egen lanthandel/dagligvarubutik.
10. Praktiskt taget all mark brukas och alla hus bebos i denna livskraftiga bygd. Och därmed blir Skråmträsk ett av tämligen många exempel på den hyggliga balans mellan stad och landsbygd, som ännu denna dag är ett viktigt kännetecken - och en styrka - för Skelleftebygden i dess helhet.

Må vi då samlas till Lokalhistoriska Dagar i Skråmträsk år 2017.

Rolf Granstrand, ordf./SKEFO

Skråmträsk från medeltid till laga skifte

ULF LUNDSTRÖM

De första uppgifterna om byn kommer 1539 då det fanns 4 bönder i byn. Det rör sig om Gudmund på Skråmträsk 1, Jöns Hermansson på Skråmträsk 3, brodern Sven Hermansson på Skråmträsk 6 samt den tredje brodern Nils på Skråmträsk 7. Men kort före 1539 kan hemmanen 3, 6 och 7 ha varit ett enda. Så byn kan ha haft två hemman i början av 1500-talet.

Namnet Skråmträsk antyder att byn tillkommit under senmedeltiden. I närheten av Skråmträsk kan samer ha bott eller vistats tillfälligt under 1400-talet och början av 1500-talet. I närheten av Ljusvattnet finns namnet Sittuträsk där förleden sannolikt går tillbaka på umesamiska sihtage 'en mindre sorts abborre som är lämplig att röka på hyllan i kåtan'. Ett namn i Skråmträsk som möjligen kan ha samiskt ursprung är Selasberget. Enligt en tradition skulle byns första invånare ha varit en fiskarsame, som var bosatt vid Storhälltjärn. Detta kan dock vara en vandringssägen.

Jordaboken

I byn fanns 1543 drygt 5 hektar åker som till 1609 hade ökat till 8,5 hektar, alltså nästan en fördubbling. År 1553 fanns i byn 26 kor. Så den stora näringen var boskapsskötseln. Alla bönderna i Skråmträsk fiskade på vårarna gädda och abborre i sjöar i inlandet. De sjöar som man fiskade i var Gissträsket, Mensträsket och Grundträsket i västra delen av Norsjö och östra delen av Malå. I Skråmträsket fiskade man med en not och 12 nät (kallades lagnar).

Under 1500-talet finns i byn en köpman Sven Nilsson, som hade en skuta med vilken han seglade till Stockholm. Han hade en farbror Per Hermansson, som bodde i Stockholm och även dennes mor vistades där. Sven Nilsson blev 1576 åtalad för att han utan lov hade tagit två renar och kört två dagsresor. Sannolikt var han i kontakt med samer under vintern för köpenskap. Dessutom bör han ha kommit i kontakt med samerna i samband med fjälträskfisket.

Kvarn

År 1631 fanns i Skråmträsk en kvarn där följande byar malde sin säd: Skråmträsk, Kattisträsk, Långträsk, Bastuträsk, Finnfors och Bjurvattnet. Den låg sannolikt i Finnforsån, vilken kallades Tvärån i äldre tid. Kvarnen låg antagligen strax nordost om Kläppen, som ligger väster om Inbyn. På en karta från 1801 kallas en holme där för Gammelkvarnholmen.

En mycket schematisk bild av Skråmträsk får vi på sockenkartan över Skellefteå och Burträsks socknar från 1664. Tre gårdar finns utmärkta och de ligger väster om Skråmträsket, något som måste vara felaktigt. Intill byn ligger sjöarna Djuptjärn, Lill- och Stor-Stenträsken. Den första detaljerade kartan över Skråmträsk kommer till i slutet av 1600-talet. Lantmätare är Hans Persson Gädda kan vara en bror till de välbekanta lantmätarna Johan och Jonas Persson Gädda från Broänge i Lövånger. På kartan finns fyra gårdar och vid varje gård ligger åkrar och ängar. Från Skråmträsk nr 1 går en fägata ut till utmarken där djuren betade.

Sågen

Skråmträsk by lät 1765 utsyna en grovbladig såg i Finnforsån. Läget beskrivs som en halv mil ovanför Klutmarks såg. Vattnet räckte för sågning vår och höst. Sågspån fick inte släppas ut i vattnet, som längre ner kom in på Klutmarks ägor. Sågen förföll och 1769 finns antecknat att den inte användes längre. År 1796 utsynades ett nytt sågställe vid Finnsforsån vilket låg nära gränsen mot Gummark. Det rör sig om Kvickforsen, som har namn efter soldatroten Kvick. Sågstället finns utmärkt på kartor från 1802 och 1873. Sågen upplåts 1814 till kronofogden Mikael Lindemark, men sågen var under hans tid förfallen. År 1825 övertog skeppsbyggmästaren Johan Sandström på Carlgård denna såg och han hade planer på att flytta den till Klutmark vid Finnforsåns mynning och bygga om den till ett finbladigt sågverk. Planerna förverkligades först av hans son Nikanor Sandström på 1850-talet, då Johannesfors finbladiga såg uppfördes.

Första bilden

Den äldste Skråmträskare som finns avbildad är sannolikt Anders Olofsson Berg Westermark, som var född i Holmsvattnet 1718 och bodde på Skråmträsk nr 2 åren 1745-1747. Han hade varit soldat på roten Berg i Böle och gift sig med änkan Karin Olofsdotter i Skråmträsk. Makarna flyttade till

Anders Olofsson Berg, Skråmträskbo 1745-47

Tväråmark i Umeå 1747, där Anders arbetade som smed. Sedan gick flytten till Vörå i Österbotten 1756. Senare finns familjen på Nämpnäs i Närpes. Originalmålningen finns på Ståbacka gård i Näsby, Närpes.

Storskifte och avvittring

Nästa karta över byn är en storskifteskarta från 1768 av lantmätaren Anders Bergström. Hemmanen 1-2 ligger vid Storhälltjärn, nr 3-4 vid norra delen av Skråmträsket på östra sidan och 5-8 i mitten av sjön på östra sidan. På kartan finns även ängarna vid Finnforsån karterade. Fäbodar finns på västra sidan av sjön, men även namnet Bodängen/Budängen på södra sidan visar att där funnits fäbodar.

Avvittringen genomfördes i Skråmträsk 1786 och kartan upprättades av lantmätaren Lars Wallmark, som var född i Drängsmark. Nu upprättades en definitiv gräns mellan byns och kronans ägor. På kartan kan man se hela byns ägor karterade. Lars Wallmark skriver bl.a. följande om byn:

> Ofvan anförde By, som är belägen i W:S:W: 2 a 2 ¼ Mil från Kyrkan, hvarest är Bytesplats, har til närmaste Handelsstaden Piteå 10 och Umeå 17 Mil. Svagt Mulbete, Fisket i Träsk och Sjöar består af Gädda, Brax, Abbor och Mört, til husbehof otilräckligt, än mindre til afsalu. Humlegårdar finnes wid en del gårdar til husbehof och har de flesta inga. Litet Sjöfoder finnes i Träsk, Sjöar och Tjernar, som synas genom gräfning och Wattns utledande mycket kunna förbättras. Sqvaltqvarn är anlagd i Elfven innan Byn, som går Höst och Wår; Men för öfrige malningen the förse sig utom Byamålet. Förnämsta penninge näringen har bestådt i Tjärans tilwärkning, hvarigenom skogen, synes i det närmaste utödd, och flere förmoner finnes icke inom detta Byaområde.
>
> Skellefte den 8de Martii 1786
> Lars Wallmark

Avvittringskartan från 1786

Nybyggen

När gränsen nu var fastlagd kunde man börja ta upp nybyggen på kronans mark. År 1789 anläggs Bjurfors nybygge av Anders Jonsson i byn. Följande nybyggen tog upp av Skråmträskbor:

Nybygge	År	Nybyggare
Bergliden	1799	Johan Jonsson
Bjurfors	1789	Anders Jonsson
Björnberg	1822	Lars Persson
Blekänget	1832	Jakob Nilsson
Brännvattnet	1799	Skråmträsk byamän
Kyrkbäcken	1832	Anders Nilsson
Nyliden	1829	Gerhard Johansson
Orrliden	1798	Johan Jonsson

Ett nytt storskifte genomfördes 1801 av lantmätaren A. M. Strinnholm. Per och Anders Larsson har nu en gård på västra sidan av sjön, där det tidigare fanns fäbodar. På kartan kan man i detalj följa vägen från byn mot Klutmark. Väg har sannolikt sedan länge även funnits från Ljusvattnet över Skråmträsk till Skellefteå. Ljusvattnet och större delen av Burträsk hörde före 1606 till Skellefteå och även efter detta år hade Burträskborna ärenden i Skellefteå. På en rågångskarta från 1753 finns utmärkt en väg mellan Ljusvattnet och Skråmträsk som synes gå mellan bergen Brönstjärnsberget och Illgräsmyrberget. Vintervägen gick ett stycke söder om sommarvägen. Dessutom fanns en vinterväg som gick från Burträsk och över sjön Stor-Stenträsket (LSA Z3 1:3). Vägen mellan Ljusvattnet och Skråmträsk finns kvar på 1873 års lagaskifteskarta, men sägs där gå mellan Skråmträsk och Brönstjärn.

År 1811 gjordes en militär rekognosering i Skellefteå och då hade Skråmträsk 11 bönder och 4 fiskebåtar. Militären skriver att grannarna i byn bodde runt sjön och de flesta var välmående. Bönderna sålde tjära.

Skråmträsk var nu inne i en period med stor folkökning och nyodling.

Hilda - en speciell mejerska

KARL-ERIK BOSTRÖM OCH ÅKE FURBERG

Hilda Danielsson (f Burlin) föddes 11/7 1878 i Ljusvattnet, Burträsk.
Hilda, den yngsta i skaran av fem barn hade inte många alternativ för sin framtid. Bli barnmorska, lärarinna, piga, gifta sig eller kanske emigrera. Men nu hade ett annat alternativ tillkommit. Drömyrket var att bli mejerska. Den tidens statusyrke för unga kvinnor. Det skulle innebära att hon både fick en fast lön och liksom männen kunde verka som arbetsledare.

Det var bara en hake - hon var för liten och späd!

Hilda ägde alla färdigheter inom läs-/skrivkunnighet och matematik. Men ingen vågade intyga hennes fysiska kraft, vilket då krävdes. Det sägs att rödhåriga människor kan äga större mod och kraft än andra. Det hade sannerligen Hilda.

Ett yrke som krävde utbildning
Hilda fann en annan väg för sitt mål. 1897-98 sökte hon till hushållsskola där hon blev antagen. Vilken skola hon gick är osäkert. Enligt uppgifter gick hon i Dalkarlså, men det finns inget belägg för att det fanns någon hushållsskola där och då. Men - färden inför skolstarten gick med hästskjuts av hennes far via Daglösten för övernattning och därefter per fot till skolan.

Skolgången gav de bästa betygen och medverkade säkert till att hon året efteråt trots allt fick en praktikplats i Bäcks - eller Bodbyns - mejeri. Helt klart är att hon andra praktikåret fanns vid Gammelbyns mejeri Burträsk. Därefter var hon klar mejerska!

1896 hade nämligen mejeriskolorna upphört och den nya skolformen ”Mejeristationer” innebar just detta - att man vistades ett år på ett mejeri och slutförde utbildningen på ett annat.

De här åren fanns bara fyra utsedda mejerier i Västerbotten som tog emot två elever var.

Upp till 20 flickor kunde söka varje plats, så gallringen blev mycket hård.

Undervisningen var avgiftsfri och eleverna fick gratis kost och logi samt beklädnadsbidrag av mejeriinnehavaren, som i sin tur fick gottgörelse av Kungl Maj:t.

Till Skråmträsk som mejerska
Skråmträsk mejeri stod klart i december1886, då också en styrelse var konstituerad med häradsdomare J A Brännström som den förste föreståndaren.

När Hilda kom till mejeriet var inte viljan att leverera mjölk stor; som exempel kan nämnas att 1901 fanns endast 4 leverantörer.

Bonden närmast, Daniel Karlsson, levererade ändå troget. Säkert liv-

Skråmträsk mejeri, t.v. grund till isbod

ligt påhejad av sin då 20-årige son Oskar Danielsson. Fem år senare var Oskar och Hilda ett gift par.

Renlighet var ett måste!
Hilda beskrev hur illa det kunde gå om man på något sätt fuskade med hygienen.

Renligheten hade kanske inte varit 100% före Hildas ankomst, men nu jobbade hon minutiöst med den saken under lång tid, både med leverantörerna/bönderna och i mejeribyggnaden.

Man kan bara ana hur stark Hilda måste ha varit för att övertyga grälsjuka ”gubbar” om hur viktigt det var. Obekräftade rykten gör gällande att någon bonde blev buren ut från mejeriet, när han tyckte att hon gjorde sig ”viktig”. Snart hade också kvalitén på osten förbättrats så att fler leverantörer vågade ansluta sig.

Osten prisbelönt
1904 sände Hilda ett tävlingsbidrag/ost till 4:e Allmänna Svenska Ostutställningen i Stockholm. Succén blev total. Hon hade skickat en ost av ”Wästerbottenstyp” och detta gav 1:a pris.

På den stora pokal som mejeriet erhöll står inristat Tillverkare af ost

belönad med 1sta pris 1904, 4:de Allmänna Svenska Ostutställningen i Stockholm. Hilda erhöll själv en liten replik av pokalen tillsammans med en guldtia. En ansenlig summa pengar vid den tiden.

Vid nedläggningen av mejeriet 1934 erhöll Hilda även den stora pokalen. Den går numera i arv i Hildas släkt.

Betydelsen av priset går inte att överskatta.

Nu strömmade leverantörerna till. Något år senare var de flesta bönder anslutna. De fick reda pengar för mjölken och produkterna/osten från Skråmträsk gick lätt att sälja.

Nya mejerskor kom, verkade några år och utvecklade näringen innan någon ung man stal deras hjärta.....

Det var ett ständigt problem; en mejerska var i ”rätt” ålder och attraktiv på äktenskapsmarknaden. Som gift hade hon små möjligheter att kunna kombinera tjänsten som fru/bondhustru och mejerska.

Hildegard Jonsson, gift Furberg som arbetade i mejeriet vid nedläggningen 1934 berättar:

Arbetsdagen började kl 06.00. Den separerade mjölken tog bönderna tillbaka.

Pastörisering förekom inte. Av ostlöpe, mjölk och något salt gjordes ostmassa i stora kar.

När ostmassan stelnat revs den upp i små kuber med ett speciellt verktyg varefter den pressades samman i formar så att vasslan pressades ut. Ostarna vändes flera gånger innan de lagrades och slutligen paraffinerades. Fram till 1933 tillverkades Wästerbottensosten här och 1933-34 enbart Stiltonost. Sent på kvällarna avslutades dagen med noggrann diskning och all annan rengöring. Sista mejerska var Maja Hedlund, gift Larsson.

KARL-ERIK BOSTRÖM
OCH ÅKE FURBERG

Källa förutom författarna: Annika Hallinder i Tidskriften Västerbotten nr 3 -94 om ”Ost och ystning”. Gamla foton: Johan (Janne) och Emil Nilsson, Skråmträsk

Interiör från mejeriet 1934.
Från vänster Hildegard Jonsson och Maja Hedlund, sedermera gifta Furberg resp. Larsson

Axplock från Skråmträsk byakista

PER-OLOF ANDERSSON

I byakistan samlades skrivna dokument och kartor som berörde byns samfälligheter. Där kan man hitta protokoll från byamännens möten, skrivelser från myndigheter, noteringar om vem som gjort dagsverken, dikesprojekteringar och mycket annat. Undertecknad har gjort en högst ovetenskaplig genomgång av några dokument. Urvalet har gjorts utifrån ålder på dokumenten, om de är möjliga att läsa och om de verkade intressanta på något sätt.

Ända fram till slutet av 1800-talet ägdes skogen gemensamt av skattebönderna. Endast odlingsmark och slåttermark tillhörde en viss bonde. Det var också oklart var byns yttre gränser gick, men 1786 fick en lantmätare Lars Wallmark i uppdrag att dra upp byns gränser och framförallt fastställa var byn slutade mot kronans mark. Den här processen kallas för avvittring. Byns bönder hade förstås intresse av att få så mycket mark som möjligt och det kan kanske ha påverkat lantmätarens något sorgliga beskrivning av Skråmträsk. Så här rapporterar han från sitt besök:

Ägorna bestå av läge och innehåll som chartan och följande beskrivning visar.

Byn består av 11 hemman med åker som tillsammans skatta 2 27/32 mantal, har enligt herr lantmätaren Bergströms delningsbeskrivning år 1768 (Första storskifte på inägor)

1. Öppen åker av någorlunda frostfritt läge. Frostaktig och stenbunden. Ängarne bestående av hård- och starrvall, delvis bättre delvis sämre. Åker och äng summeras till 440,28

2. Dugliga betesmyror 101,12

3. Skogen består av mycket bergaktigt och stenbundet land utan storwerksträn, däremellan mor och sly ??? och gran. 9076,7

4. Odugliga backar och mossar 633,26

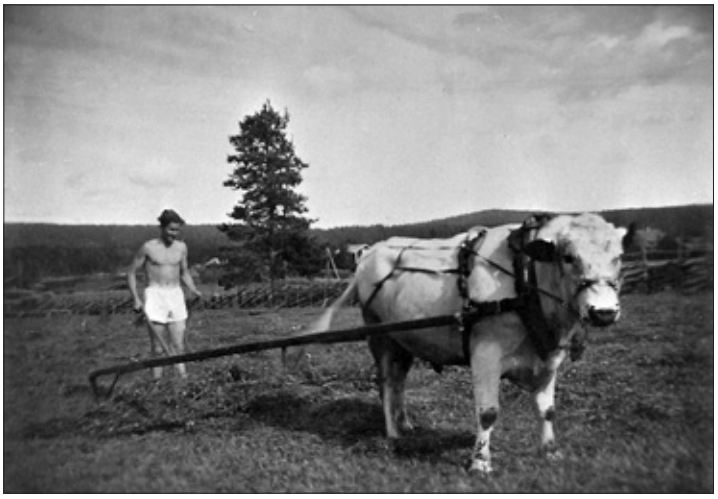
5. Kala berg 1258,3

6. Sjöar och strömmar 415

Utifrån förestående duglig vidd (areal) avgår Utjords ängen, Gummarks byamän innehava i denna by 5. 2. ? behållningen 9635,13

Ofvan aförde by är som är belägen i W: S: W: 2 á 2 ¼ mil från kyrkan varest är bytesplats, har till närmaste handelsstäder Piteå 10 och Umeå 17 mil. Svagt mulbete, fisket i träsk och sjöar består av gäddor, brax, abbor och mört till husbehov otillräcklig, än mindre till afsalu. Humlegårdar finnes vid en del gårdar till husbehov och hos de flesta inga. Litet sjöfoder finnes i träsk, sjöar och tjärnar som synes grävning och vattens utledande mycket kunna förbättra. Skvaltkvarn är anlagd i elven innan byn som går höst och vår, men för övriga malningen måste de förse sig utom byamålet. Förnämsta penningnäringen har bestått i tjärans tillvärkning varigenom skogen synes i det närmaste utödd och flere förmåner finnes icke inom detta byaområde.

Skellefte den 8 mars 1786
Lars Wallmark

Skrivelse från byamännen 1835

Det har antagligen funnits åtskilliga torp inom byns gränser och som inte räknats bland skattebönderna. Mindre bemedlade kunde få rätt att ta upp ett torpställe i byns utkanter eller bygga en stuga på byns mark. På så sätt hjälpte byn de som var utsatta men byn fick också mark uppodlad, som senare tillföll byn. Här är ett exempel:

Till torparen Erik Daniel Sundberg upplåta vi undertecknade Skråmträsk byamän det odlings och tillgångsland som är å östra sidan Finnforsälven ifrån Klutmarks byamäns skatteområde, till den vinterväg som ligger ifrån Skråmträsk kyrkoväg till Gummarks by. Att i sin och sin hustrus lifstid begagna, med förbehåll att, den däraf fallande grödan eller jorden ej får på någon annan transporteras. Då efter bägges död tillfaller byamännen utan lösen. Af skogen får han ej annat begagna än till några hus och vedbrand. Hvilken upplåtelse samt gjorde förbehåll med namnunderskrift i vittnens när- och övervaro. Styrkes Skellefteå den 9 juli 1835.

Undertecknat med 21 namn som bekräftats med bomärken.

Vite för timmerförsäljning 1836

Byns skogar var som sagt gemensamma ända fram till laga skifte 1876. Skattebönderna hade rätt att hugga virke för sitt eget behov men tydligen så förekom det också att någon sålde virke för sin egen vinning. Nu försökte man sätta stopp för det här. Angiverisystemet torde knappast ha bidragit till god sämja i byn.

Undertecknade Skråmträsk byamän, hava sålunda frivilligt överenskommit, att ingen utav byamännen hädanefter skall, vid 10 riksdaler bancos vite, för varje träd av byaskogen hugga och försälja bjälkar eller plankor . Om någon till dylikt ändamål inom byaområdet förutnämnda träd framskaffa, skall han vid ovan nämnde vite vara skyldig att genast utvisa varifrån han detsamma afhämtat, vilka böter tredjedelen tillfaller angifvaren och två tredjedelar byakassan, vare äfven trädet som af byaskogen är hugget byamännen gemensamt tillhörigt. Sålunda överenskommer varder med namns underskrift å vittnens när- och övervaro.

Bekräftat som skedde å Skellefteå, Skråmträsk den 27 april 1836.

Undertecknat med 21 namn som bekräftats med bomärken.

Skråmträsket från söder. Skolan i mitten.

Protokoll hållet vid allmän byastämma den 20 oktober 1873.

Bakgrunden till det här protokollet är okänd men det kan ha varit en ovanligt snörik vinter och att man gärna högg timret på barmark eller i alla fall tidigt på säsongen. Mycket timmer blev därför kvar i skogen. Skogsinspektören Grahl som nämns i protokollet ägde mark i Skråmträsk men det är osäkert om han bodde där.

Herr skogsinspektören H. Grahl, jämte P.L. Hedström i Bergsbyn, lät genom kronojägaren C.G. Karlman föredraga att som en myckenhet trä blifvit fälld i Skråmträsk byaskog förlidet år utan att till husbehov blivit begagnade, byamännen måtte vidtaga någon åtgärd för stävjande av detta oskick, och föreslog Karlman att det kring skogen liggande virket måtte å auktion till högstbjudande försäljas.

Denna åsikt gillades av de närvarande med det förbehåll att; som de själva uppgiva sig själva hava huggit ett visst antal hvar, som genom förliden snödjupa vinter blivit liggande, detta antal som här nedan uppgives för var och en, måtte från auktion vara fredade, såvida de endast äro avsedda för husbehof, och sammanforslas innan den 15 november detta år.

Följande uppgavs:

Johan Persson, 50 hustimmer liggande söder om Frängsmyrråddet.

Leander pettersson, 25 hustimmer liggande i Degermyrberget.

Anna-Kajsa Norström, 30 stock liggande norr om Lidberget

Forts. sidan 12

Ovan t.v.: Från Skråmträsk bönhus, tidigt 60-tal. Vid orgeln: Gertrud Hellgren, född Marklund. Stående fr.v. Aina Furberg, gift Nygren, Britta Larsson, gift Andersson och Gunvor Marklund, gift Pettersson.

Mitten t.v.: Från byns nöjesliv: Lennedals orkester

Nedan t.v.: Dans till Milles på Skråmträsk bygdegård

Ovan: Bergmans diversehandel, nära vägskälet upp mot bönhuset. Innehavare: Olle och Ulla Bergman, fram till 1971 då Irma och Thure Lindström övertog rörelsen.

Nedan: Telefonväxeln i huset närmast bönhuset med Nancy Burlin som telefonist.

Ovan t.h.: Deklarationskurs för lantbrukare. Till vänster syns bl.a. Sten Lundström och

Algot Holmgren, till höger Lennart Lund och närmast kameran cirkelledaren Philip Hedström.

Mitten t.h.: Hubert Jonsson, framför sin rörelse Mek & Rep. Bedrev även taxirörelse. Huset, som är rivet, låg norr om vägen vid Skråmträsk kvarn.

Nedan t.h.: Skråmträsk Ik (SIK) på topp. Bakre raden f.v. Gunnar Viklund, Ove Stenlund, Billy Bjurman, Martin Marklund, Ove Lindström, Karl-Anders Viksten , lagledaren Kjell Andersson. Främre raden fr.v. Fred Karlsson, Hans-Olov Bergman, målvakten Henry Hedström samt Rune Bjurman och Rolf Lundgren.

Foto: Samtliga - utom orkesterbilder - Carl Sigvard Båverman.

Lars Jönsson, 30 stock liggande ömse sidor Lagråddet norr om Ängarna.

Olof August Lindgren och Carl Andersson uppgiva sig hava 30 st hustimmer liggande i Liden.

Aflidne Lars Jonssons arfvingar eller änka ca. 50 hustimmer i Liden.

J.A Bränström, 30 stycken liggande i en hop väster om Missnäsmoran.

Per Lundmark, 60 sågtimmer till klåfvar söder om Djuptjärn

Johan Östlund, ca. 50 hustimmer liggande söder om Djuptjärn och Lilla Stensträsk i hopar.

Anders Gabrielsson, 30 stockar liggande söder om Lilltträsket.

Anton Larsson 40 stockar i hopar söder Sillmyrmoran.

P.A. Lindgren 40 stockar i hopar Ibbilidern (?)

J.A. Moren, 38 eller 40 stockar hitanför Lilltträsket.

O. Holmgren ca 60 stycken i hopar i Riskläppen.

Allt vad som ej blifvit sammanfört i hopar innan den 15 november, tillhör den som först detsamma hemforslar; dock må ingen till afsalu något föryttra. De byamän som nu äro frånvarande äga att innan veckan är slut hos O. Holmgren till protokollet uppgiva det antal hustimmer som de hava huggit men ej hemforslat.

Sålunda beslutat intygas, Skråmträsk som ofvan: Hjalmar Grahl

Försäljning lador mm

Laga skifte, som fastställdes 1876, ställde förstås till med viss oreda i byn. Rågångar drogs delvis utan att ta hänsyn till vem som tidigare brukat marken. Byggnader, brunnar och annat hamnade hos grannen. Till stor del flyttade man väl efter byggnader och stängsel men en del såldes tydligen av byamännen.

Protokoll hållet vid Skråmträsk byamäns sammanträde den 8 oktober 1877

Läto Skråmträsk byamän till den högstbjudande försälja här nedan beskrivna byggnader, lador och hagar som i anledning av fastställt laga skifte äro flyttning underkastade och tillkännagavs att betalning skall erläggas den 1:a nästkommande maj, att hagarna få genast avhämtas, men ladorna få icke rivas och avhämtas förrän därstädes inlagda höet blifvit affört af dess ägare och aflopp försäljningen på följande sätt:

109 par hagar vid Högåsmyran togs Nikanor Lundmark (4,50 öre)

350 par dito därstädes togs av Nikanor Lundmark (7,70 kr)

150 par vid Lars Nilssons rådde togs av P A Lundberg (6,20 kr)

316 par hage vid Lagråddet togs av Per August Sundbom (9,48 kr)

???? hagar vid f.d. Johan Steffanssons torp togs av Anders Olofsson (5kr)

??? hagar 260 par vid Smedsgärdan togs av A K Nordström (5,42 kr)

Byns hage i Sundströms rådde togs av Nikanor Lundmark (7 kr)

Dito 160 störpar i Carl Olofs gärdan togs av L Gabrielsson (4,79 kr)

1 lada i Lars Nilssons rådde togs av Nikanor Lundmark (5 kr)

1 lada, den östra i Lagråddet togs av Olof Holmgren (8,50 kr)

1 dito, den vestra i dito togs av A K Nordström (5,75 kr)

1 dito i Smedsgärdan togs av P A Sundbom (5 kr)

1 dito, den södra i Högåsmyran togs av Jonas Lundh (13,20)

1 lada på samma ställe utan tak togs av Nikanor Lundmark (11,75 kr)

1 dito i Sundströms rådde togs av Nikanor Lundmark (5,50 kr)

Summa 114,79 kr

Anselm Eriksson, Dan Holmlund, Anna-Lisa Lindgren, Anna och Lars Eriksson

Debiterings och uppbördslängd för husrum och ved till barnmorskan i Skråmträsk barmorskedistrikt under år 1895-96. Skråmträsk den 1 maj 1896.

Det framgår att byamännen hade i uppgift att hålla barnmorskan med ved, lyse och husrum. Kostnaden fördelades ut med hjälp av s.k. fyrktal. Det skulle spegla varje innevånares skatteförmåga och användes även av kommunen. Nedan några exempel på vilka som betalade, men fler byar än de som omnämns var inblandade.

Hemvist	***Skattskyldiges namn***	***Fyrktal***	***Kr och öre***
Klutmark	*Skräddaren Algot Johansson*	*10*	*0,40*
Brännvattnet	*Per Anton Pettersson*	*3*	*0,12*
	Erik Anton Abrahamsson	*6*	*0,24*
	Olof Gustafsson	*6*	*0,24*
	Johan Ulrik Olofsson	*11*	*0,44*
	Anders Olofsson	*3*	*0,12*
Skråmträsk	*Skråmträsk byamän*	*992*	*39,68*
		Summa	*87,68*

Slutet av 50-talet. Anton Nyström nyttjar fortfarande den pålitliga radsåningsmaskinen. Några år senare sker allt med traktor.

Daniel Karlssons gård (”Daniel-Kalsa”), som sedan övertogs av sonen Bernard Danielsson. Dennes bror Oscar Danielsson gifte sig med mejerskan Hilda Maria Burlin. Mejeriet låg tvärs över vägen. Nuvarande ägare: Lennart Söderlund.

Protokoll hållet vid Skråmträsk byamäns sammanträde den 1 maj 1883

Läto byamännen till den högstbjudande och i likhet med föregående år utarrendera nedan skrifne lägenheter, fisken och sjöfoderslåtter och tillkännagavs att arrendet skall betalas den 1 maj 1884, att för inropet skall ställas antaglig borgen, eljest upptages icke anbudet, att sjöfoderslåtter ej få bergas tidigare än 20 augusti, vid äfventyr att eljest gottgöra den skada som vederfares sjöfoderslåttern och att fiskena skola begagnas i enlighet med gällande fiskeristadga, hvarefter lägenheterna utbjödos och inropades på följande sätt:

Namn å lägenheterna	***Inroparens namn/hemvist***	***Borgen***	***Kr öre***
Fiske mellan Stensträsken	*Carl Johan Karlsson*	*Johan Lundmark*	*3,5*
Sjöfoderslått kring holmen i dito	*Nikanor Lundmark*	*C J Karlsson*	*28,5*
Dito och fiske i Djuptjern	*M J Lindh i Bräntjäln*	*August H*	*10,75*
Fiske i södra Skråmträsknoret	*J A Brännström*	*N Lundmark*	*0,1*
Fiske i norra Skråmträsknoret	*Olof Holmgren*	*J Holmström*	*2,8*
Fiske i södra Storhällstjärnsnoret	*Efraim Gustafsson*	*Jonas Lundström*	*1,3*
Sjöfoderslått i Skråmträsket			
1:a lotten från tallen till N P Burman	*Nikanor Lundmark*	*C J Karlsson*	*31,8*
2:a lotten från NPB.s rå till Tallkläppen	*Nikanor Lundmark*	*C J Karlsson*	*21,25*
3:je lotten från Tallkläppen till Uddsvedjan	*Anders Persson i Plan*	*A.L.*	*38*
4:e lotten från Uddsvedjan till N. Lundmarks rå	*J A Brännström*	*J Holmström*	*26*
5:e lotten från N. Lundmarks rå till Mjölknäsudden	*Anders Gabrielsson*	*Per Lundmark*	*29,75*
6:e lotten från udden till tallen	*Per Lundmark*	*Anders Gabrielsson*	*23*
Holmen i Skråmträsk	*P A Lindgren*	*Olof Holmgren*	*5,05*
Storhällstjärn, från Graven till Hällan	*C J Lindberg*	*Jonas Lund*	*21,5*
Inre lotten i Storhällstjärn	*Lars Johan Nordlund*	*O A Lindgren*	*24*
Slått å skolhusplatsen	*Jonas Holmström*	*J A Brännström*	*16,25*
f.d. Lars Olofssons äng	*Gustaf Westling*	*Leander Persson*	*23,25*
Bergning å sågplatsen	*Lars Olofsson*	*Widmark*	*1,5*
Spillning undan hemlighuset vid skolbyggnaden	*J Holmström*		*3*

Öfverföres *316,30 kr*

(Anmärkning: Omräknat med KPI så motsvarade då 20 kr ca. 1055 kr i dagens penningvärde.)

Några reflektioner som man kan göra utifrån ovanstående:

- För att ropa in fiske eller sjöfoderslåtter så krävdes en borgensman.
- Det är bara fisket i åarna mellan sjöarna som såldes. Var resten fritt på den tiden?
- Sjöfoderslåttern betalades mycket bra.
- Man behövde inte betala för att få skolans utedass tömt. Tvärtom så fick man betalt.
- Även bönder från andra byar kunde delta i auktionen.

MATERIALET SAMMANSTÄLLT AV PER-OLOF ANDERSSON

Kvinnorna i Skråmträsk

GERTRUD HELLGREN

Det skulle kunna bli flera böcker om alla och allt det kvinnorna varit och gjort i byn skulle tecknas ner. Men det jag skriver här bygger på egna minnen och på det jag hört berättas.

Den första jag vill berätta om är Aina Nygren, född Furberg. Henne mötte jag i EFS juniorgrupp där hon var en engagerad ledare. Hon var bara några och tjugo år, då hon började som ungdoms-och körledare. Uppgiften var ideell och hon försörjde sig som bonde. Aina ”brann” för sin ledaruppgift och ville leda oss in på ”Livets väg”. Hon uppmuntrade oss att deltaga i utbildningar som EFS ordnade och att vi själva skulle gå in i ledaruppgifter. Aina förstod vikten av att ha roligt och att trivas i gruppen och ordnade trevliga utflyktet och program. Hennes ledarkamrater gav henne sitt stöd men jag upplevde henne som den drivande. Aina dog i april 2017, 85 år gammal.

Den andra profilen är Hilma Stenlund, gift med åkaren Folke som transporterade böndernas mjölk till mejeriet i Skellefteå åren 1929 – 1969. I Skråmträskboken finns en intressant och i nutiden närmast otrolig - men sann - uppgift om hur bönderna fick sin mjölklöning:

”I Folkes Stenlunds åtagande ingick också utdelning av ”mjölklöningen”, som skedde i bostaden dit alla bönder kom och kvitterade ut ”löningen”, Hilma Stenlund skötte detta med stor punktlighet!”

Det var 75 leverantörer vid den tiden. Min fantasi sätts i rörelse: man tog inte av sig skorna innan man gick in, kom kanske direkt från ladugård och utejobb. Vilken städning, vilka dofter! Hilma skötte detta från 1929 till en bit in på 1940-talet. Hilma dog 1989, 85 år gammal. Vilken kvinna tänker jag! Ja, så var dom, kvinnorna i byn. Trogna i sina uppgifter och lojala mot sina familjer och sin omgivning. Och jag tror att kvinnorna är så, än i dag, även om det nu är en annan tid och en annan kultur.

Framåt kvinnor i Skråmträsk kring 1930. Bakre raden fr.v. Märta Viksten, Helga Danielsson, Ida Gustavsson, Linnea Sundqvist, Rut Långström, Margit Lund, okänd. Sittande fr.v. okänd samt Sanna Bergqvist.

Gerda och väckelsen

MATS E. NYSTRÖM

Ett försök, i vår tids genustänkande, att framhålla kvinnorna i Guds rike - t.ex. den lågmälda men skarpa Gerda - och dokumentera den enorma samhällsbetydelse väckelsen hade i min hemtrakt. I sann Luthersk pragmatisk anda blev borgare och bönder nyktra, arbetsamma, missions(u-hjälps-) aktiva och helgade hjälpsamma grannar!

I mor Gerdas gömmor med urklipp och anteckningar fanns fem handskrivna sidor om väckelsen i Skellefteåtrakten för snart 100 år sen - troligen ett beställningsverk till ett bönhusjubileum. Gerda skrev många årsberättelser för EFS i Skråmträsk, hon skrev snyggt och kunde uttrycka sig väl i allvarsam luthersk stil.

Bönhuset klart 1927

1905 bildades EFS i Skråmträsk, där min farfar, den allvarsamme Jonas Nyström var ankaret. Efter den stora väckelsen i början av 20-talet, så beslöts 1925 att bygga ett bönhus på kullen där den gamla utslitna skolan stod. 1926 revs skolan, och man kunde använda mycket rivningstimmer till det pampiga bönhuset som stod klart 1927. De höga rundbågsfönstrena och den kaxiga kupolen med korset, skulle lysa över hela byn och kalla till saliga soliga möten.

Pappa Anton ivrade helhjärtat för EFS och Bönhuset. Och där Anton tjänat föredömligt, tog sonen Erland över, och vården av bönhuset blev även hans hjärtesak. Mor Gerda vakade över att rättroende predikanter tillkallades; inte så sällan bodde dom hos oss, i ytterkammarn, som eldades upp så den vita kaminen blev röd.

För att förstå den genomgripande väckelsen och satsningar på mäktiga bönhus i varje by i Skellefteåtrakten, är Gerdas dokument omistligt, så läs och begrunda.

”Åren 1919-1920 var en väckelsetid över Skråmträsk. Tant Emma Nyström hade så gripande minnen från den tiden, som hon talade om. Många från Järvtjärn och Burliden kom med i skaran av dem som blev vunna för Herren. Hon mindes särskilt ett missionsmöte här i byn: för att dom skulle rymmas höll dom till på Daniel Karlsalogen. En pastor Eriksson, vill jag minnas han hette, en eldsjäl, predikade under helgen. Folk kom från Burliden/Järvtjärn, gick över berget ned till Träsket där dom fick låna ett par båtar och rodde bort till Danielssons lanne och kunde få vara med på missionsmöte. Tant Emma mindes sista påminnelsen i prästens predikan - Kära åhörare ! Om någon av er tänker att ni aldrig varit sökta av Guds ande så ska ni veta, att denna helg, dessa dagar, har Gud sökt er! Förhärda icke edra hjärtan!

Jag har själv ett minne från ett aftonsmöte i skolan från den tiden.

Plankerna vi satt på var inte så bekväma precis, men för oss barn som fick följa med var det en upplevelse. Karlarna satt på en sida, tanterna och småbarnen på motsatta sidan. En farbror från Burliden, som kommit med under väckelsen, sjöng i sin glädje sången: En blick på den korsfäste livet dig ger, ja just nu där är liv och för dig. Han sjöng medan tårarna rullade utför kinderna. Han såg så salig och lycklig ut.

Åren går, de gamla och unga som blivit vunna för Gud fick föra Kristi verk vidare i våra bygder, men sållningstider kom efter väckelsetider. Förmiddags- och aftongudstjänst hölls vid liv, om än det blev glest i bänkarna, det kunde ju vara bara några stycken. Någon föreslog att söndagsmötena skulle upphöra när ingen talare var med, men den gode blide bagar Burman ville dem skulle fortsätta samlas och bedja om ny väckelse.

Bönhuset byggdes, och väckelsen kom på nytt på -30-talet. Guds ande blåste i den stilla susningen, från hem till hem. Herren talade till hjärtana, det blev syndanöd. Predikostunder en vanlig vardagsafton samlade så många, och sången tonade så stark och frigörande. Det var vår i Andens värld. Många ungdomar som varit ute i nöjeslivet, kallade Gud så mäktigt att själanöden blev det viktigaste. Dom fick nåd att bli Guds barn och är med än i dag, men flera följde med till en tid och gick sedan tillbaka till världens förlustelser.

Präster och predikanter kom - med glädje - och predikade; en som särskilt ömmade för predikostunderna var kyrkoadjunkt Widman som många av oss minns. Många bönestunder i hemmen blev kraftcentraler för den andliga verk-

samheten. Bagar Burmans hem var en plats där så många fick hjälp och förståelse för sin längtan efter tröst och stöd i andliga situationer. Dom var bevandrade i bön och Guds ord, det blev ett hem där många många fick hjälp i själavårdsfrågor - vi minns dom med tacksamhet!

Det var inte bara i Skråmträsk väckelsen gick fram. Guds ande blåste över många byar – Bjurfors, Bergliden, Krångfors, Gråberg, Medle. I Klutmark fick Herren också vinna några, där var familjen Elof Gustafssons hem en tillflykt för de troende. O, att det kunde få bliva BÖNENÖD för oss troende i våra dagar, om en ny väckelsetid bland ungdom och medelålders."

Foto: Emil Sandqvist

Det persongalleri som skymtar förbi i Gerdas berättelse är inte vilka som helst. Redan tant Emma Nyström, den förnäma och fromt kyrkliga gumman hos Gustav Nyström, var en god berättare.

Utöver vattnet

Emmas beskrivning av Järvtjärn- och Burlibornas långa strapatsrika pilgrimsfärder över Burliberget förbi KarlOskars, ned till träsket, rodd diagonalt över Skråmträsket till Danielssons land - till fots igen upp till Daniel-Kalsha-lon. Vilken resa! Och sen, efter saligt logmöte tillbaka igen! Månne sjöng man kraftfyllt ut över vattnet: Herre samla oss nu alla vid ditt dyra nådesord?

En viss Daniel Karlsson nämns som storskogsägare i Kyrkvattnet, Brännvattnet, var han månne JB Danielssons företrädare och var så bärgad att han hade en stor mötesloge? I så fall revs den logen när spannmålsodlaren Lindh tog över detta hemman.

Bönhusbyggen

Hursomhelst skapar en så genomgripande väckelsetid behov av samlingslokal när man ville be och höra långa predikningar, inte bara på söndag i det stora templet Skellefteå landskyrka utan även på vardagskvällar. En våg av stiliga bönhus växte upp som svampar ur jorden mitt i byarna; ofta var skolbyggnaderna slitna, och man ville visa de ogudaktiga i byn att det var en ny tid. Skråmträsk bönhus är ett praktfullt och välskött tempel ännu efter 90 år. Här hängde också byastämmorna på, dvs vi pojkar fick hänga med till majstämman i Lilla salen och höra hur fiskerättigheterna auktionerades ut av den suveräne auktionisten Erik Wiksten.

Prästkyrkan

Vissa präster omnämns som lågkyrkliga väckelsetalare. Även om Svenska Kyrkan kände viss konkurrens från de saliga EFS-föreningarna, så respekterades prästen/Kyrkan så att nattvarden firades i Storkyrkan, och väckelsemötena i bönhuset. När hela byar blev ´väckta´ gynnade det också prästkyrkan, och mina egna minnen från Skärtorsdans nattvardskväll i Landskyrkan, då busslast efter busslast med gripna ungdomar fyllde den gigantiska kyrkan, har skapat outplånliga minnen!

Bönesamlingar

De troende hade fina bönesamlingar på knä i hemmen. Den omnämnde bagar Burman inbjöd ofta till gripande bönekvällar; mor Gerda hade så stor respekt för denna familj. På-knäbönen i vårt stora kök var tröttsamt för rastlösa och trötta gossebarn, dock känner jag ännu vilken varm och gripande atmosfär där rådde. Mammas kvällshögläsning ur Hopes, Fredrik Wislöfs, Rosenius lilla och Hammarstens omständiga dagbetraktelser, var kanske aningen generande men mycket välmenta.

Väckelseprästen Karl Widman

Snickaren Per och hustrun Sofia Widman hade sju barn. I december 1902 föddes sonen Karl Uno. Både föräldrar och barn deltog i Skellefteå Missionskyrka, och under konfirmationstiden mognade hans prästkallelse. Karl färdades Ursviken - Skellefteå med tåg, och det bar sig inte bättre än att Karl blev nedknuffad av en kamrat,

Karl Widman, 1902-1976

ned mellan tågvagnarna på rälsen. Han lyckades krypa ihop under de framrusande tågvagnarna, men fick foten på rälsen, och tårna avklippta.

Detta Guds räddningsingripande blev för honom ett bevis på kallelsen som Guds tjänare. Med stora uppoffringar lät föräldrarna honom läsa på Fjellstedtska gymnasiet i Uppsala. 19251928 läste han teologi i Uppsala och

Lund, och kunde tydligen behålla sin bekännelsetro trots de hårda liberalteologistormarna i Nathan Söderbloms religionsvetenskapliga trumeld.

Karl prästvigdes julen 1928, och tjänstgjorde 1929-1932 i Skellefteå lands. Under denna tid flammade väckelsen upp igen i dessa trakter; den unge karismatiske prästen, som präglats av CO Rosenius omvändelseteologi, blev mycket omtyckt genom predikoresorna till bl.a. Skråmträsk. . Hans predikningar var pedagogiskt skärpta med betoning på Guds ords enkla sanning.

Karl Widman blev sedermera kyrkoherde i Nysätra. Han avled 1976 och ligger begravd strax nedom klockstapeln i Nysätra. På den rosenbuskbehängda griften står Sv Ps 120 v3 ”Jag är viss och därpå liter , Varken liv ej heller död, Mig ifrån min Jesus sliter, Änglar, höghet eller nöd, Djuphet eller annat mera, Vare kommand eller när, Skall mig från Guds kärlek föra, som i Jesus Kristus är.”

Vilken fantastisk bekännelse!

...och Nils Wassner

I väckelseminnen omnämndes ofta namnet Nils Wassner. Min salig mamma blev glatt allvarsam när hon vidrörde de stora bönesamlingarna med pastor Wassner.

Denne blev under 20 år i Burträsk/ Skellefteå till stor välsignelse och bidrog verksamt att förena den lågkyrkliga EFS med Svenska Kyrkan.

Nils Wassner föddes 1892 i Malmö. Han läste teologi i Lund, prästvigdes och gifte sig där 1918.

Den färgstarka hustrun Olga, född

Olga Hällgren, gift Wassner

Komminister Nils Wassner Skellefteå lands 1924-1939

Hällgren, var skådespelare på Dramaten i Stockholm, och Nils lär ha sett en av hennes föreställningar och blivit störtförälskad i henne.

Först Burträsk...

I den forsande väckelsestarten i Ljusvattnet/Burträsk, dök den charmerande komministern Wassner och hustrun Olga ner.

Den ståtlige och vältalige prästen tog de kyrkotunga Burträskarna med storm. Han predikade omvändelse och nåd, och blev snart ankaret i väckelseelden som snabbt spred sig i Norra Västerbotten.

Prästen sjöng och predikade så vackert, så även de sturskaste Burträskarna lär ha sagt: Vi behöver ingen altartavla när vi har den stilige Wassner!

...sen Skellefteå Lands!

Hela skellefteåbygden stod i brand, andligt. Lasset drogs av eldprästen Karl Widman, och trakten dignade av ideliga byamöten. Nils Wassner tillträdde en första komministertjänst i november 1923.

Wassners trivdes utmärkt i den rymliga prästgården, ett stenkast från den ståtliga vita stenkyrkan invid Skellefteälven och Lejon-

Foto: Torbjörn Gustafsson

strömsbron. Under 17 år tjänade paret Wassner i Skellefteå lands, med högmässor i kyrkan och veckobönesamlingar i de rymliga nybyggda EFS-bönhusen. Generationer före oss minns honom som förkunnare och predikant. Hans bibelstudier och predikningar var legendariska; han fyllde den stora Landskyrkan gång på gång. BV-predikanten Martin Lundström har utgivit hans predikningar i bokform.

Efter alla dessa år sökte och fick han sin efterlängtade kyrkoherdetjänst, i Fjällsjö pastorat i Jämtland.

”Han var bra”

Wassners slutbetyg sätter den gamle vaktmästaren Sune, kort och kärnfullt: ”Han var bra”. Nils Wassner pensionerades 1959, och paret flyttade till Staffanstorp där han dog 1967. Nils och Olga ligger begravda i Trelleborg.

MATS E. NYSTRÖM

Finnforsån svämmar över vid Skråmträskängarna 1969.

Foto: Gustaf Öberg. Skellefteå museum.

Hilda Maria Burlin, gift Danielsson, mejerska i Skråmträsk mejeri från 1901.

Den lokalhistoriska portalen: lokalhistoriaskelleftea.se

Pris 60 kr

Skelleftebygden